

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік і оподаткування на підприємствах малого бізнесу

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол №8 від 2 грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облік і оподаткування на підприємствах малого бізнесу
Викладач (-і)	Лещук Г.В., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(067)2559984
Е-mail викладача	halyna.leshchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/c1a57ddf09aad774da14
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій: https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Облік і оподаткування на підприємствах малого бізнесу» спрямований на вивчення специфіки малого бізнесу: від спрощеної системи оподаткування (єдиного податку) до загальної системи з урахуванням особливостей ПДВ. Особлива увага приділяється не просто фіксуванню господарських операцій, а вмінню використовувати облікову інформацію як інструмент для прийняття управлінських рішень; нормативно-правовому регулюванню малого бізнесу та критеріїв суб'єктів малого підприємництва; методиці ведення обліку за спрощеним Планом рахунків та національними стандартами (НП(С)БО 25); порівняльному аналізу та вибору систем оподаткування (єдиний податок та загальна система); податковому і митному контролю: підготовка до перевірок, ідентифікація ризиків та дотримання податкового комплаєнсу; формуванні фінансової, податкової та статистичної звітності малих підприємств.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу є формування системи знань та практичних навичок з організації бухгалтерського обліку, вибору оптимальних моделей оподаткування та складання звітності в сегменті малого підприємництва.</p> <p>Цілями курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> формування системних знань щодо нормативно-правового регулювання, методики ведення обліку та специфіки оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні; розвиток практичних навичок самостійної підготовки, аналізу та інтерпретації фінансової, податкової та статистичної звітності для потреб різних груп користувачів; опанування інструментарію ризик-менеджменту, зокрема здатності ідентифікувати та мінімізувати податкові та митні ризики, забезпечуючи дотримання законодавчого комплаєнсу; підготовка до прийняття обґрунтованих рішень щодо вибору та оптимізації моделі оподаткування з урахуванням особливостей організаційно-правової форми та виду діяльності підприємства; виховання професійної етики та відповідальності, що включає здатність діяти соціально свідомо, поважати верховенство права та сприяти прозорості економічних процесів для сталого розвитку держави; навчання використанню цифрових технологій для автоматизації облікових процесів та аналітичної обробки великих масивів економічних даних. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><i>Компетентності:</i></p> <p>Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі у сфері обліку, аудиту та оподаткування в умовах високої невизначеності, застосовуючи сучасний економічний інструментарій.</p> <p>Здатність до постійного навчання, швидкого опанування нових знань та методів професійної діяльності.</p> <p>Здатність до системного аналізу, абстрактного мислення та синтезу інформації для виявлення закономірностей.</p> <p>Здатність відображати господарські операції у фінансовому та управлінському обліку, систематизувати дані та формувати звітність.</p> <p>Здатність узагальнювати та фахово трактувати облікову інформацію для забезпечення потреб управлінського персоналу при прийнятті рішень.</p>	

Результати навчання:

Вміти практично застосовувати норми господарського та податкового права для забезпечення законності діяльності суб'єктів малого бізнесу.

Вміти проводити комплексний аналіз господарської діяльності та фінансового стану підприємства для обґрунтування управлінських рішень.

Здійснювати порівняльний аналіз національних та міжнародних систем обліку для впровадження найбільш ефективних моделей на підприємстві.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	16	6
практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
4	071 Облік і оподаткування	другий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин (денна форма навчання/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого бізнесу в Україні 1. Характеристика суб'єктів малого підприємництва згідно законодавства України. 2. Мета і принципи державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні. 3. Організація бухгалтерського обліку на малих підприємствах. 4.Формування облікової політики на малих підприємствах. 5. План рахунків бухгалтерського обліку та особливості його застосування малими підприємствами.	2 / -	2 / -	8 / 10
Тема 2. Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва 1. Основні організаційно-правові форми підприємств малого бізнесу 2. Основні нормативно-правові документи, які регламентують порядок реєстрації та ліцензування діяльності підприємства малого бізнесу 3. Порядок реєстрації підприємств малого бізнесу 4. Основи ліцензування та патентування підприємств малого бізнесу 5. Ліквідація ФОП: яка звітність?	2 / 2	2 / -	8 / 10
Тема 3. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб 1. Загальна система оподаткування фізичних осіб – підприємців. 2. Спрощена система оподаткування фізичних осіб – підприємців.	2 / -	2 / -	8 / 10

<p>3. Види діяльності, що дозволяють застосування спрощеної системи оподаткування. Ставка єдиного податку.</p> <p>4. Особливості застосування підвищеної ставки та подвійного розміру податку.</p> <p>5. Обмеження по застосуванню спрощеної системи оподаткування.</p>			
<p>Тема 4. Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців</p> <p>1. Використання праці найманих осіб: визначення загальної кількості для застосування спрощеної системи оподаткування</p> <p>2. Порядок оформлення працівників на роботу приватним підприємцем</p> <p>3. Вимоги до ведення кадрової документації приватними підприємцями</p> <p>4. Особливості обліку праці, її оплати, розрахунків за іншими виплатами</p>	2 / 2	2 / 2	8 / 10
<p>Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах</p> <p>1. Загальне поняття про форми бухгалтерського обліку. Вибір форми бухгалтерського обліку для малих підприємств.</p> <p>2. Застосування простої і спрощеної форм бухгалтерського обліку.</p> <p>3. Особливості формування облікової політики малих підприємств</p> <p>4. Передумови формування Наказу про облікову політику. Структура Наказу про облікову політику та формування його основних положень</p>	2 / -	2 / -	8 / 10
<p>Тема 6. Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого підприємництва</p> <p>1. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу - юридичних осіб</p> <p>2. Порядок переходу суб'єктів малого підприємництва на спрощену систему оподаткування</p> <p>3. Порядок визначення доходів та їх склад</p> <p>4. Звітність платників єдиного податку та особливості сплати податку</p> <p>5. Порядок анулювання реєстрації платників єдиного податку</p>	2 / 2	2 / -	8 / 10
<p>Тема 7. Облік основних засобів, нематеріальних активів, виробничих запасів, грошових коштів та дебіторської заборгованості, власного капіталу на малих підприємствах</p> <p>1. Облік основних засобів та нематеріальних активів на малих підприємствах</p> <p>2. Облік виробничих запасів на малих підприємствах</p> <p>3. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості на малих підприємствах</p> <p>4. Облік власного капіталу на малих підприємствах</p>	2 / -	- / 2	4 / 6
<p>Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств</p> <p>1. Методологічні принципи формування інформації про доходи</p>	2 / -	2 / -	4 / 4

2.	Облік з використанням загального плану рахунків і журнально-ордерної форми обліку			
3.	Облік з використанням спрощеного плану рахунків і реєстрів обліку для малих підприємств.			
4.	Облік витрат на виробництво.			
Разом		16/6	14/4	60/80
6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100 бальна шкала – оцінка формується наростаючим підсумком протягом семестру у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточне оцінювання – 90 балів (усні відповіді, розв’язання практичних ситуацій, тести, контрольна робота); – самостійна робота – 10 балів (тестування в СДН). <p>Загальна оцінка за курс відображається за шкалою:</p> <p>“відмінно” (90-100 балів) – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” (70-89 балів) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв’язках;</p> <p>“задовільно” (50-69 балів) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” (до 50 балів) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>			
Вимоги до письмових робіт	<p>Студенти виконують одну комплексну контрольну роботу. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння теоретичних положень курсу (студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу у формі домашньої контрольної роботи та захищають під час останнього практичного заняття). У разі відсутності здобувача при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного практичного заняття.</p>			
Практичні заняття	<p>Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і практичну сторону з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів.</p> <p>Під час практичних занять студент отримує оцінки за результатами усних відповідей, доповідей, дискусій, розв’язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>			
Самостійна робота	<p>Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60/80 годин. Студентам пропонується виконання протягом семестру завдань, які розміщені у Системі дистанційного навчання університету.</p> <p>Також відповідно до графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.</p>			
Методи навчання	<p>Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті</p>			

	<p>інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео).</p> <p>Інтерактивні методи навчання – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді тощо).</p> <p>Практичні методи навчання – передбачають виконання задач та вправ, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань.</p> <p>Методи дистанційного навчання – ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформи для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт по темах, передбачених силабусом.
Підсумковий контроль	Підсумковий (семестровий) контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

7. Політика курсу

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату> та ін.

Відвідування занять: відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (напр., хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Академічну заборгованість студенти здають відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

У студентів є можливість отримати додаткові бали пройшовши онлайн курси на навчальних платформах Prometheus, Coursera (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: URL:<https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>). Слід враховувати, що приймаються сертифікати, які розширюють чи поглиблюють знання з дисципліни. Попередньо студент повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу: halyna.leshchuk@cnu.edu.ua). Результати неформальної освіти визнаються згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (URL: <https://surl.li/xpiocw>).

При використанні технологій штучного інтелекту студенти повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: <https://surl.li/zntjkk>).

8. Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с.
2. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник / Ю. Кім. К. : ЦУЛ, 2021. 600 с.
3. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навч. посібник / Є. Ю. Шара, О. Андрієнко, Л. Жидеєва. К. : ЦУЛ, 2021. 424 с.

4. Верига Ю. А., Гладких Т. В., Орищенко М. М. Фінансовий облік: навч. посібник. К. : ЦУЛ, 2021. 438 с.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
6. Кузь В. І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
7. Лисиченко О. О., Атамас П. Й., Атамас О. П. Фінансовий облік К. : ЦУЛ, 2023. 356 с.
8. Нашкерська Г. В. Фінансовий облік. Навчальний посібник. К. : Кондор, 2023. 503 с.
9. Облік і аудит: навч. посібник / Т.М. Ковальчук, І.І. Никифорак; за ред. Т.М.Ковальчук. Вид. 2-ге, доп. та перероб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 316 с.
10. Облік, оподаткування та аудит : навч. посібник / В. Плаксієнко та ін. К. : ЦУЛ, 2021. 509 с.
11. Організація обліку: [навчально-методичний посібник] / М. М. Василюк, Т. М. Гнатюк, В. В. Шкроміда, Н. Б. Мельник – Івано-Франківськ, 2013, – 340 с.
12. Основи оподаткування : навч. посібник / О. Фрадинський. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 340 с.
13. Лещук Г.В., Савків У.С. (2023) Аналіз податкової політики України в умовах воєнного стану. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 10 (16). С. 42 – 55. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10\(16\)-42-55](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10(16)-42-55)
14. Лещук Г.В., Івасюк Н.Б. (2025) Вплив податкової політики на конкурентоспроможність торговельних підприємств. *Ефективна економіка*. №3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.3.15>
15. Шкроміда Н.Я., Лещук Г.В. (2025) Податкова система України в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу та адаптація облікових систем. *Український економічний часопис*. № 10. С. 142-147. DOI: [10.32782/2786-8273/2025-10-22](https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-22)
16. Лещук Г.В., Шкроміда Н.Я., Івасюк Н.Б. (2025). Сучасний стан правового регулювання фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства. *Наукові перспективи*. № 5(59). С. 851-867. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-851-866](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-851-866)
17. Лещук Г.В., Шкроміда Н.Я. (2025). Підходи до оптимізації податкового навантаження в системі ефективного податкового планування. *Актуальні питання економічних наук*. № 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15331655>
18. Шкроміда Н.Я., Лещук Г.В. (2025) Управління податковими зобов'язаннями підприємства: обліково-аналітичний аспект. *Сталий розвиток економіки*. № 2(53). С. 318-323. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-43>

Викладач _____

_____ Лещук Г.В.